UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Jncipit solemne opus expositionis Euangeliorum dominicalium tocius anni reuerendi magistri Alberti de Padua ordinis frat[rum] heremitaru[m] sancti Augustini

Albertus <de Padua>

Vlme, 1480

[Prima pars]

urn:nbn:de:hbz:466:1-30888

Visual Library

ſedent in tenebris ⁊ vmbra mortꝪ viuētes in mēdicitate ⁊ ferro
Tercia peccatoꝝ conditio eſt·qꝛ ſedent ſecus viam.via eſt pre
ſens ſeculū in quo oīs viatores eſſe debemus ⁊ coloni.Hebre.
14·quaſi colonus futurus es in terra·⁊ quaſi viator declinans
ad manducandū·ſed peccatores cū deberent currere ꝑ iſta tpa-
lia vt eterna cōprehenderent·ſiſtunt tn̄ in eis ⁊ qḋ grauius eſt
ſedent in via quaſi nolentes vlterius ꝓcedere et vtinā plurimi
non iacerent in mōdo·dieb vero iſtis in quib deberet ſe ꝑparaṙe
vnuſquiſqꝫ ſuſcipe ieiuniȷ̄ tpus cū deuotione videmus quō ſe-
dent in cōmeſſationib ⁊ ebrietatib quō vacant cubilib ⁊ im-
pudicicȷ̄s·quō ad dditiones et emulationes ſūt ꝓmpti·⁊ cū
deberent currere vt deū cōprehenderent·inſolenter diſcurrunt ꝑ
choreas ⁊ quaſi concathenati vnus aliū trahit ad infernū.Job
21·tenent tympanū ⁊ citharaꝫ ⁊ gaudent ad ſonitum organi·
ducunt in bonis dies ſuos ⁊ in puncto ad inferna deſcendunt.
Rogemus ergo deū ut nr̄am illuminet cecitatem·ſuppleat mē
dicitateꝫ ⁊ vana ſeculi gaudia tollat a nobis qui eſt benedict9
in ſecula ſeculoꝝ Amen. Prima pars·

Dn̄ica prima quadrageſime Sermo.xxix

Ductus eſt ihus in deſertum a ſpiritu vt temptaretur a diabolo Math·4·Hoc idem habet Mat.1·et Luc 4·Appropinquante prelio oīs timent bellatores·ſꝫ cū ducem exercitus vident fortiter dimicanteꝫ ⁊ hoſtem fugare ipſi ſtatim animanṫ ad preliū·⁊ ſicut viderint ducē expugnare hoſtem ita et ipſi dimicant.In tempe aūt iſto quadrageſime paratū eſt nobis preliū aduerſus hūani gn̄is inimicū.ſꝫ ne terreamꝰ dux ad preliū precedit·ihus xp̄us cui9 pugna et victoria in hodierno euangelio tripliciter deſcribiṫ·ſcꝫ quo ad principium mediū ⁊ finem.In principio habeṫ quō audacter xp̄us eſt bellum ingreſſus.In medio quō callide hoſtis eū eſt aggreſſus·ibi:Et accedens temptator:In fine qꝫ fortiter ē hoſtis ipſe oppreſſus·ibi:Tunc reliquit eum.Circa primū tria facit.primo tangit loci diſpoſitioneꝫ quo xp̄us acceſſit:Ductus eſt ihus in deſertuꝫ a ſpū:hoc deſertum ſm glo·eſt inṫ hierico et hieruſalem vbi morabanṫ latrones·vnde in hoc deſto homo quidā aſcendens de Hierico in hieruſaleꝫ incidit in latrones de quo in figura habetur Luc·10·Nota ꝙ xp̄us duct9 eſt in deſertū vt dicit Mat·Mar.aūt dicit ꝙ ſpiritus expulit euꝫ Lucas vero dicit ꝙ agebatur a ſpiritu·ducebaṫ libertate arbitrȷ̄ vt dicit Hiero·Expellebatur impetu ſancti ſpūs·Yſaie·25 Spiritus dn̄i quaſi turbo impellens parietē·agebaṫ regimine

diuine caritatis· quia caritas nõ agit ꝑperam·1·Coꝛ·13·ita qui
cunqꝫ ingreditur deſertũ pñie· debet eſſe ductus arbitrij liber-
tate ·nec iſtam libertatem tollit ſpũſſancti deductio. Vñ·1·Coꝛ
tercio. vbi ſpiritus dñi ibi libertas. Item debet eſſe expulſus ꝑ
timoꝛem diuine iuſticie. Eccle·1·Timoꝛ dñi expellit pctm·Et in
timoꝛe dñi declinat omnis a malo. Item debet eſſe actus ſpũs
dilectionis diuine vt habeat ꝑtem filioꝝ dei·Ro·8·Quicunqꝫ
ſpiritu dei agunt̃ hi filij dei ſunt. Sed ſi querat̃ quis ſpũs duxe
rit xp̃m in deſertũ. Dicendũ ꝙ nullus ſpũs niſi ſanctus ſpiritus
cuius virtute facta fui xp̃i conceptio·qui in ſpecie colũbe man-
ſit ſuꝑ eum·ipſe idem ſpũs expoſuit xp̃m temptationi.et duxit
eum in deſertũ Yſa·63·Spũs dñi ductoꝛ eius fuit B Se
cundo ponit̃ cauſa quare xp̃us deſertũ eſt ingreſſus: vt tempta
retur a diabolo: ſciebat xp̃s ꝙ diabolus valde deſiderabat eũ
temptare·ſed quia vt dicit Criſ. Diabolus aduerſus chriſtum
ire non poterat·ideo ↄtra diabolũ xp̃us primo ꝓceſſit in campũ
Sed tñ vt idem dicit nos infirmi non debemus nos exponere
temptationib; ſponte· quia noſtra temptatio eſt ꝑiculoſa Sed
querit̃ quare vt temptaret̃ ingreſſus eſt deſertũ·poterat eñ ali
bi temptari. Et dicendũ ſc̄m Baſi· Q locus ſolitarius ē magis
aptus temptationib;. Vnde tunc diabolus maxime ſe ingerit
cum viderit amicos ſolitarios·⁊ ideo primã mulierem non niſi
ſolitariam temptauit. volens igit̃ xp̃us ꝓuocare diabolũ· deſer
tum ingreſſus eſt. Dubitatur quare xp̃us voluerit temptari·⁊
dicendũ ꝙ quatuoꝛ ex cauſis temptari ſuſtinuit. Primo quidez
ſc̄m Aug·4·de trinitate vt ſuperando temptationes eius fieret
noſtris tẽptationib; mediatoꝛ per adiutoꝛiũ et exemplum. Se
cũdo vt dicit Hila· vt oſtenderet oẽm hoiem ꝗ̃tuncunqꝫ ſanctũ
eſſe temptationib; expoſituz Job·7. milicia·1·tẽptatio eſt vita
hominis ſuꝑ terraz·que temptatio qñqꝫ vtilitates facit. Prima
quia in tẽptatione virtus exercitat̃. ſicut in temptatõe carnis
exercitatur caſtitas·in ira manſuetudo·in auaricia largitas·Et
ſic de alijs·ex quo exercitio virtus ſtabilitur ⁊ augmentatur·
Scd̃o tẽptatio eſt cuſtodia virtutũ ne perdant̃. queadmodum
aliquis ꝑſentiens furez magis vigilat et attendit ne ꝑdat the
ſauꝝ. Tercio temptatio eſt ꝓprie fragilitatis recognitio. vnde
oritur hũilitas. Itez quarto purgat ſiquas inuenit peccatoꝝ
maculas. ſicut aurum in fornace probatur. ſic homies in camino
temptationis. Itez quinto eſt occaſio maioꝛis meriti·quia per
pacientiam temptationum meremur vitam eternam. Tercio
ideo xp̃us temptari voluit ſc̄m Criſoſtimuz· vt nemo turbetur

temptationib9 preter ſpem trãſeuntib9 dum xp̄m videt tempta
ri. Quarto vt vincendo diaboli temptacões diminueret virtu-
tem eius ⁊ audatiã reprimeret ¶ Nota ꝙ dicit Origenes
ꝙ xp̄us per. 40. dies multas alias tẽptationes a diabolo ſuſti
nuit preter illas tres que inferius deſcribunt̄. que tñ fuerũt illa
temptamẽta neſcim9. qꝛ ideo forſitan ꝑmiſſa ſũt. quia maiora
erant ꝙ̃ vt lr̄is crederent̄. In quib9 omnib9 ſm btm̄ Gre. dili-
genter eſt attendendũ. ꝙ cũ temptatio tribus modis agat̄. ſcʒ
ſugeſtione. delectatione. ꝯſenſu. Saluator noſter ꝑ ſugeſtionez
temptari potuit. ꝑ ſugeſtionez quidẽ non intrinſecaz q̄ eſt a car
ne. qꝛ caro ipſius nõ alliciebat ad aliud inordinatũ. ſed per ſu-
geſtionẽ temptari potuit extrinſeca. q̄ eſt a mũdo ⁊ diabolo. per
delectationez vero aut ꝯſenſuz nullo mõ ipſius mens potuit in
quinari. qm̄ ſola iſta extrinſeca ſugeſtio non eſt pctm̄. delecta-
tio vero ſola veniale pctm̄ eſt. ⁊ ꝯſenſus etiaz in ipſam delecta-
tionẽ pctm̄ mortale eſt vt dicit Aug9. Quia igitur xp̄us nullo
modo peccare potuit ideo p̄o ſed non alijs duob9 mõis tempta
tus fuit ¶ Tercio tangit̄ abſtinentia ſaluatoris: Et cũ
ieiunaſſet. 40. dieb9 et. 40. noctibus. ſed ieiunauit vt illo tp̄e
nullũ ſumeret cibum. Et hoc ꝓpter tria. p̄o vt oſtenderet ſe dei
filiũ. ꝙ ſi dixerit etiã moyſen et Heliã tantũdẽ ieiunaſſe q̄ erãt
homines. ſoluit Criſ. qꝛ illi ieiunantes eſuriem ſuſtinebãt xp̄us
vero toto illo tp̄e non eſuriuit. Item illi alterius virtute ſuſten-
tabant̄. xp̄us vero ꝓpria. Scd̄o ideo tm̄ ieiunauit ſm Baſiliuz
vt oſtenderet ꝙ volenti pugnas ſuꝑare temptationũ ſobrietas
neceſſaria eſt. Tercio ſm Gre. vt ſuo ieiunio nr̄m ieiuniũ qua-
drageſimale inſtitueret. cui9 inſtitutionis triplicẽ cauſaz aſſig-
nat Gre. Primo qꝛ p̄cepta decalogi in q̄tuor euangelijs ꝯtinẽ
tur. vñ delinquẽdo ꝯtra p̄cepta euangelica q̄ter decies hoc eſt.
40. dieb9 culpas ieiunando punire debem9. Scd̄o quia corpus
nr̄m ex q̄tuor elementis ꝯpoſituz eſt. ex quoꝝ vnoquo ꝙ̃ ꝯtra
ipſa decẽ precepta delinq̄mus. ideo rõnabiliter ip̄m corp9 nr̄m
q̄ter decies affligimus. Tercio vt idẽ dicit. qꝛ ſicut ex lege iube
mur offerre decimas aliaꝝ reꝝ. ita offerre debem9 de cĩas dieꝝ
tocius vero anni decima ps eſt tp̄s iſtud. ⁊ ideo ꝑ ieiuniũ illud
debemus offerre. Quarto ſm Ambro. qꝛ. 40. dieꝝ. nũo aque
diluuij mundauerunt ꝑ quas pctã exterminata fuerun t ⁊ illu
xit celi ſerenitas. ſic ſacro iſto ieiunij tempore peccata tol luntur
et diuina fulget clementia. Sed attendendũ eſt ſm Gre. ꝙ licʒ
xp̄us toto illo tp̄e non comederit. tamen in hoc ipſum imitari
non debemus. ſed prout poſſumus ſingulis dieb9 cibũ ſumẽdo

Iſte vero defectus noſtre eſt fragilitatis. qua ipm non poſſum9
imitari ſuppletur tñ defectus ille cũ ſingulis annis iſtud ieiunij
tpus obſeruamus. cũ tñ xpus vna tantuz vice hoc nũo dieruz
ieiunauerit. Item xpus ſtatim poſt ephiam cuz baptiſatus fuit
cepit ieiuniũ. non aũt opoꝛtet ꝙ tũc nos quadrageſimã incipi
amus. ſed ꝓpinquante reſurrectionis tpe quo diabolus magis
circuit teptamentis ⁊ fallacijs. E Deinde tangit hũa-
nam fragilitatẽ: Poſtea eſurijt: Eſurijt aũt ꝓpter duo. Primo
vt oſtenderet verꝫ hoiem. Nam ſm Criſ. Sicut p. 40. dies nõ
eſurire non erat hois ſed dei. ita aliqñ eſurire non dei ſed homis
erat. Sed attende vt dicit Baſi. ꝙ xpus paſſionem famis aſſũ-
pſit non coactus ad neceſſitatem qui pẽſt nature. ſed ſponte fa
mẽ aſſumpſit ſicᷓ ceteras paſſibilitates. ⁊ ideo eſuriuit ſm Baſi.
vt ꝓuocaret diabolũ ad duellum. deſperauerat enim diabolus
temptare eũ. videns ꝙ ſine vlla fame tm̃ ieiunaret. ſentiẽs vo
eius eſuriem. ⁊ qꝛ vbi fames ibi imbecillitas. audatiã aſſũpſit.
et aggreſſus eſt ſaluatoꝛem. Secunda pars.

Ecundo cum dicit. Et accedens temptatoꝛ. ℱ
tangit ipſa temptatio qua callidus hoſtis eſt euz ag-
greſſus. Vbi po ↄſiderandũ occurrit que fuerit cau
ſa mouens diabolũ vt xpm temptaret. Cui9 cauſam
omnes q̃ſi doctoꝛes eandẽ aſſignant. qꝛ ideo ipm temptauit vt
experiret̃ an eſſet homo tm̃ vel aliud ſupꝛa hoiem. Erat eñ dia-
bolus in magno dubio. ſciebat eñ qꝛ natus erat de muliẽ tan
q̃ȝ homo. vagiebat in cunabulis. lacrimis ſuffundebat vultum
circũciſus octaua die templo pñtatus fuerat. herodis pſecutioꝫ
timuerat. inter hoies ↄuerſabat̃. a iohanne ſuſcepat baptiſmũ
et poſt baptiſmũ velut homo orauerat. famẽ ſitim frigus calo-
rem ſompnũ vigilias ⁊ ceteras hois paciebat̃ moleſtias. Vnde
non niſi hõ videbat̃. ſed ad aliam ꝑtem ꝙ eſſet aliud ſupꝛa ho
minẽ multa videbat argumenta. qꝛ licet ſciret eum natũ. con-
ceptum tñ eius intelligere non poterat ſi matrem cognoſcabat
non videbat quis eſſet pr̃. ſi natus de muliere. mater tñ gaude
bat ſe virgineꝫ ſi vagiebat in cunabulis. angeli tñ illi decanta-
uerant ſi lacrimis vultũ ſuffuderat. tñ ſtella in celo iocũda ap
paruerat. ſi circũciſus fuit die octaua. nihil tamen oꝛiginal̃ ma
cule in eo cognoſcebat. ſi templo pꝛeſentat9. ſymeon tamen et
anna velut deum eum adorauerant. ſi herodem fugerat. tamen
magi aboꝛiente euꝫ adoꝛare venerant. ſi inter hoies ↄuerſabat̃
nihil tñ huamani vicij in eo depꝛehendebat̃. ſi a iohanne bap-
tiſatus fuerat. ipſum tamen iohanneꝫ audiraet de illo dicentẽ